

РЕШЕНИЕ

№ 126

гр. Бургас, 26.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и седми октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Румяна Ст. Калошева Манкова

Членове: Албена Янч. Зъбова Кочовска
Кремена Ил. Лазарова

при участието на секретаря МАРИНА Д. ДИМОВА
като разглежда докладваното от Албена Янч. Зъбова Кочовска Въззивно гражданско дело № 20212000500420 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивната жалба на ищцата по търговско дело №538/2019г. по описа на Окръжен съд Бургас- Р. Н. Х. ЕГН ***** от с. М., общ. Б., ул. “С. г.“ * чрез адв. С. Ч. от *АК, със служебен адрес: гр. С. ****, ул. “Т. у.“ № *, ет. *, против постановеното по същото дело решение № 192/27.05.2021 г.

Въззивната жалба сочи решението за недопустимо, евентуално неправилно, поради нарушение на материалния закон и поради съществени процесуални правила, както и като необосновано. Моли се за отмяната му и за ново произнасяне по същество, при пълно уважаване на заявените от ищцата искове за неимуществено обезщетение, с правно основание чл.432 от КЗ .

Недопустимостта на постановения съдебен акт на първата инстанция произтичала от това, че за да сформира крайното си становище по спора, първоинстанционният съд е установил липса на вина на водачката на л.а.

марка „Шкода“ модел „Фабия, за която субективна предпоставка за възникване на отговорността на застрахования, нормата на чл.45 от ЗЗД е предвидила законова презумпция. Последната обаче не е била оспорена от въззиваемия ответник, т.е. съдът се е произнесъл свръх петитум- по непредявено и недокладвано по делото възражение, касателно предпоставките, изискуеми за носене на отговорност според горесцитираната разпоредба.

По правилността на съдебния акт:

Страната обосновава пространно извода си, че всички изискуеми от нормативната уредба на института на непозволеното увреждане предпоставки за възникване на отговорността на ответника спрямо нея са налични. След собствен анализ на доказателствата – писмени и съдебна автотехническа експертиза, намира за установен механизъм на процесното ПТП, обуславящ извод за виновно поведение на водача на лекия автомобил, блъснал внука ѝ и причинил смъртта му, защото вещото лице е заявило, че при скорост на движение на автомобила от 54 км/ч, той би спрял преди мястото на удара. Обосновава пространно и твърдението си, че е сред кръга на лицата, имащи право на обезщетение за горепосочения деликт- тя е баба на пострадалия, двамата са били в отношения на голяма близост, поради което е понесла загубата му много тежко.

Счита недоказани твърденията на ответника за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на починалия Х. В.

Цитира в подкрепа на становището си съдебна практика.

Твърди непълнота на доказателствата по делото-своевременно поискани, но неправилно недопуснати, заради което и е направила тези искания пред въззивния съд. Те са оставени без уважение, защото съдът е счел делото за попълнено с необходимите за разрешаването на спора доказателства.

В отговора на въззиваемото застрахователно дружество ЗД „Бул Инс“ АД ЕИК 831830482 със седалище и адрес на управление гр. София 1407, район „Лозенец“, бул. „Джеймс Баучер“ № 87, всички възражения в жалбата се сочат за неоснователни. Решението на първата инстанция се счита за валидно, допустимо и правилно. То се сочи за обосновано и законосъобразно, поради което се иска неговото потвърждаване. Поддържат се всички

съображения- фактически и правни, които Окръжен съд Бургас е изложил в решението, за да обоснове крайния си извод за неоснователност на заявената претенция. Страната е възразила срещу събирането на поисканите от въззивницата доказателства. Дири съдебно- деловодни разноси за втора инстанция. Не ангажира нови доказателства.

Проверката на апелативния съд, извършена с Определение №324/01.10.21г. по въззивното дело сочи жалбата за допустима, а служебната проверка по чл.269 от ГПК, намира постановеното съдебно решение за валидно и допустимо.

Съдът счита, че въведените доводи за недопустимост представляват всъщност възражения за неправилност на крайния извод по спора, поради разглеждането на непредявени и недокладвани по делото защитни за ответната страна възражения, които следва да се обсъдят при преценката за основателността на заявената претенция.

По съществото на спора, с оглед въведените от въззивницата оплаквания, при съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и в приложението на закона, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството по делото е образувано първоначално пред Софийски окръжен съд (д.№73/2019 г.), впоследствие прекратено и изпратено по подсъдност на Окръжен съд-Бургас, по иск с правно основание чл. 432, ал. 1 от Кодекса за застраховането, вр. чл. 45 от Закона за задълженията и договорите, подаден от Р. Н. Х. от с. М. ,област Б., чрез процесуален представител (адв. Ч. от *АК) против,„ЗД БУЛ ИНС“ АД, ЕИК 831830482 за осъждането му да ѝ заплати сумата 120000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от смъртта на внука ѝ Х. С. В. ЕГН *****, настъпила в резултат на станало на **.**.**** г. пътнотранспортно произшествие на път I-6 (км. 490+100), посока Бургас - София, причинено от лицето И. Х. Т., при управление на лек автомобил марка „Шкода“, модел „Фабия“ с рег. № У2508АТ, застрахован при ответното дружество със застраховка „Гражданска отговорност“, ведно със законната лихва(компенсаторна), считано от 07.11.2017 г., до окончателно изплащане.

Описвайки деликта, страната е заключила, че произшествието е настъпило по изключителната вина на водача на МПС – И. Т., грубо нарушила

правилата за движение по пътищата, а именно:чл.20,ал.2 и чл.21,ал.1 от ЗДвП-осъществила движение с несъобразена с конкретните пътни условия и ограничения скорост; чл.20, ал.1 от ЗДвП- не е контролирала непрекъснато управляваното превозно средство; чл.116 от ЗДвП- не е била предпазлива и внимателна към уязвимите участници в движението и чл.5, ал.1,т.1 от ЗДвП- така е създавала опасност за живота и здравето на участниците в движението, покриващи състава на престъпление по чл. 342 ал.1 от НК. С оглед произшествието, било образувано ДП № 2204/2018г. на ОП– Бургас, по което все още нямало данни за повдигнато обвинение.Застрахователят, сключил застраховка „ГО“ за автомобила по полица BG/02/117000249202, валидна за периода от 13.01.17г. до 12.01.18г., бил уведомен по реда на чл. 380 от ГПК със заявление, получено на 04.04.2018 г. Ищцата твърди наличието на всички предпоставки, изискуеми по чл.45 от ЗЗД, за възникване на отговорността на прекия деликвент, което ангажира на свой ред и отговорността на застрахователя по „ГО“.

Ответникът ЗД „БУЛ ИНС“ АД е оспорил иска по основание и размер. Изложил е съображения, че липсват данни за родствените отношения между ищцата и загиналото лице,оспорва да е осъществено твърдяното от ищцата ПТП, посоченият по- горе автомобил да е участвал в него, не намира за установено виновно поведение на водачката на застрахованото МПС, което да стои в пряка причинна връзка с описаното увреждане- смърт на Х. В. Оспорва наличието на застрахователно правоотношение по описаната полица и, че тя ангажира отговорността му. Не счита категорично установен механизмът на ПТП, от което се претендират неимуществени вреди за ищцата, оспорва причинно- следствената връзка между механизма на произшествието и претендираните от нея неимуществени вреди, както и наличието на вреди от това произшествие- техния интензитет, проявление в посочения от ищцата период и размера им. Твърдял е също съпричиняване на вредоносния резултат от поведението на пострадалия, т.к. той не е спазил задълженията си по ЗДвП(чл.113,чл.114 от закона).Оспорва размера на предявения иск за неимуществени вреди, като го счита за недължим, прекомерен и определен в противоречие с принципа за справедливост, прогласен в чл.52 от ЗЗД, както и в пар.96, ал.1 от ПЗР на ЗИД на КЗ,вр.чл.493,ал.4 от КЗ. Оспорва и близостта на отношенията между ищцата и нейния внук, като ги сочи не за извънредни, а за обичайните и типични за такава родствена връзка. С оглед

неоснователността на претенцията за главница, оспорва като недължими и претендираните компенсаторни лихви, както и началната дата, от която са поискани.

Бургаският окръжен съд е счел претенцията за неоснователна и я е отхвърлил. За да постанови този правен резултат, е изтъкнал, че механизмът на катастрофата изключва вината на И. Т., управлявала лекия автомобил, блъснал Вавов на 03.11.17г., а в допълнение е посочил, че не се установява изключителност на отношенията между ищцата и нейния загинал внук, които да обосноват и твърдените от нея като претърпени извънредни неимуществени вреди- болки и страдания от загубата му. Осъдил е ищцата за разноските на ответника.

Въззивният съд изцяло споделя крайните правни изводи на първата инстанция, като съобразно въведените в жалбата оплаквания, отбелязва следното:

Фактическата обстановка по спора, изводима от събраните по делото доказателства е следната:

Ищцата е баба на Х. С. В., р. **.**.**. г. в гр. Б., починал на **.**.**. г. в гр. Б. (вж. препис – извлечение от акт за смърт – л.8- дело на СОС). В. е син на дъщерята на ищцата - Р. В., починала на **.**.**** г. (виж справките от базата данни на ГРАО и НБД на л. 85 и 86 от делото на БОС). Безспорно за страните в тази инстанция е, че смъртта на Х. В. е настъпила в резултат на увреждания, причинени му от ПТП, станало на **.**.**. г. на път I-6 (км. 490+100, посока Бургас – София), при което бил блъснат от лек автомобил „Шкода Фабия“ с рег. № У2508АТ, управляван от водач И. Т. Автомобилът бил застрахован за „Гражданска отговорност“ при ответното дружество към датата на катастрофата.

Механизмът на ПТП, според приетата по делото и неоспорена от страните автотехническа експертиза е следният:

Вечерта на **.**.**** г. Т. управлявала лек автомобил „Шкода Фабия“ с рег. № У2508АТ по път I-6 в посока Бургас - София със скорост около 86 км/ч. (при разрешена 90 км/ч.), като наближавала участъка на км. 490+100. Пътят бил сух, равен и прав, с две платна с по две ленти за движение във всяка посока. Било тъмно. Автомобилът се движел в дясната пътна лента с

включени фарове(къси светлини). Движението му се е осъществявало на изкуствено осветен от фаровете пътен участък, частично осветен и от странични източници. Автомобилът бил разминат от движещия се с по-висока скорост в същата посока, в съседната лява пътна лента лек автомобил „BMW X5“. В същия момент Х. В., който бил застанал до разделителната линия на мантинелата, пресякъл платното, на което се намирали BMW и автомобилът, управляван от Т., в посока от ляво на дясно, перпендикулярно на лентите и посоката на движението им. Пресичащият се оказал пред намиращия се в лявата лента преди Шкодата автомобил BMW, но бил избегнат от него чрез заобикаляне отляво. Обаче видимостта за Т., намираща се в дясната лента била ограничена от преминаващото BMW. Затова тя могла да възприеме пресичащия не когато е стъпил на платното- на 103м. разстояние от автомобила й, а едва когато бил на разстояние около 46 метра пред него, т.е. в рамките на опасната й зона за спиране от 87 метра, определена от експерта с оглед горепосочената скорост на движение. Затова въпреки предприетата маневра- завой надясно и задействани спирачки, последвал тежък челен удар с пешеходеца, при който автомобилът изтласкал тялото на Вавов напред и надясно по посока движението на автомобила и пътя.

Изводът на експерта от гореописания механизъм на произшествието за поведението на участниците на пътя е, че при тази скорост на движение и инцидентно ограничена видимост спрямо пресичащия, Топалова не е имала техническата възможност да предотврати ПТП, докато пострадалият е имал възможността да възприеме и съобрази особеностите на пътната обстановка и да предотврати катастрофата. Данните от експертизата сочат, че мястото е с висок интензитет на движението и пресичането е станало в зона извън обсега на пешеходна пътека.

От обясненията на експерта, дадени в о.с.з. на 29.04.21г. и от самата експертиза (л. 214 дело БОС и отг. на задачите – т.7 – л.220 – дело БОС) става ясно, че късите светлини на фаровете на автомобила Шкода от лява страна дават зона на видимост(осветеност) до 50м., съответстваща като спиращен път на скорост от около 58 км/ч и по- ниска, а скоростта, при която водачката би имала техническа възможност да спре преди мястото на удара е около 54 км/ч и по- ниска.

Свидетелите (Р. В. - брат на покойния Х. В. и жената, с която този свидетел живее на съпружески начала - Х. С.), разпитани пред БОС за отношенията на близост между ищцата и нейния загинал при катастрофата внук и за страданията, които е преживяла във връзка със загубата му, установяват, че покойният е бил близък с баба си, посещавал я почти през седмица, помагал ѝ, правил ремонти в къщата ѝ, тя го отгледала в с. М., заедно със свидетеля, т.к. те и родителите им живеели в къщата ѝ. Бабата, подпомагана от своя съпруг гледала внуците до 10-12 годишна възраст. Ищцата била много по-привързана към починалия си внук. Около три години преди смъртта си той живял във В. при свидетеля, т.к. се разделил със съпругата и детето си, с които живял шест години в града. Бабата живеела в с. М., със сина си - бащата на свидетеля. Много тежко понесла смъртта на внука си, първоначално криели от нея за катастрофата, но после ѝ казали и тя много плачела, припадала, страдала, обвинявала се, че смъртта е отнела него, а не нея, успокоителните лекарства не ѝ действали.

При така установената фактическа обстановка, доказваща всички обективни предпоставки, визирани в хипотезата на чл.45 от ЗЗД, като те не са предмет на спор във въззивното производство, остава висящ само въпросът за наличието на субективната предпоставка- вината на прекия извършител. Тя е оспорена от застрахователя, чиято отговорност е производна от тази на прекия извършител, т.к. поема риска само в случай на доказан деликт.

Законодателят е облекчил доказването на вината на извършителя, създавайки в чл.45, ал.2 от ЗЗД оборимата законова презумпция, че се счита установена до доказване на противното. Тежестта на доказване при оборването на презумпцията се носи от дееца, респективно от застрахователя му и законът изисква доказването на обратното твърдение да е пълно и главно.

Във връзка с горното, настоящият състав не споделя доводите на въззивницата, че възражение за липсата на вина на застрахования водач не било въведено от ответника, а съдът го бил обсъдил в нарушение на диспозитивното начало в гражданския процес. Възражението е въведено своевременно, още с отговора на исковата молба пред първа инстанция и като изключващо правото на ищеца, е станало част от предмета на делото, с който съдът е сезиран.

По същество оспорването е основателно, защото данните по делото сочат на обективна невъзможност за предотвратяване на произшествието от страна на дееца - Т. Тя не може да бъде уличена в нарушения на задълженията ѝ, произтичащи от ЗДвП, както са посочени от ищцата, защото поведението ѝ е било изцяло съобразено с пътните условия и обстановка, както и със ограниченията на пътя от 90 км/ч за участъка , в който е станало произшествието.

Според този съд скоростта на придвижване на Т. - 86 км/ч, при осъществяването на ПТП, е била съобразена с конкретната пътна обстановка и възможните предвидими препятствия на преминавания участък. Водачката е съобщила повишената интензивност на движението в същия, наличието на двойна странична мантинела от лява страна, обезпечаваща непресичането на пътя от пешеходци, липсата на пътна маркировка за пешеходна пътека, която да дава предимство за преминаване на пешеходци, характеристиките на участъка- прав и равен, добрите метеорологични условия – сухо, ясно време, осигуряващи добра видимост на пътя. Обстоятелството, че шофирането е в тъмната част на денонощието в случая не е ограничаващо видимостта, с оглед изводите на експерта за налична изкуствена осветеност на участъка - от странични източници и от интензивно преминаващите превозни средства, освен от собствените фарове. Следователно, макар собственият периметър на осветеност на пътя от ляв фар(къса светлина)на колата на Т. да е от 50 м. и да предполага движение с пределна скорост от около 58 км/ч, разрешаваща спиране в тези рамки, допълнителната изкуствена осветеност на участъка прави усвоената скорост на придвижването на Шкодата, съобразена с конкретните пътни условия и видимост.

Основното ограничение за тази видимост, предвид механизма на произшествието според вещото лице (вж. и показанията му при разпита в с.з. на 29.04.21г.)е обстоятелството, че вляво движещият се в същата посока, но с по-висока скорост автомобил BMW се е изтеглил напред и така е снижил видимостта на водачката на Шкодата дори под обсега на левия фар на колата ѝ. Това довело Т. до невъзможността да избегне сблъсъка с пешеходеца въпреки предприетата маневра за заобикалянето му-завой на дясно и задействането на спирачките. Разстоянието между пешеходеца и колата в момента на възприемането му, е по-малко от спирачния ѝ път, което прави

ударът обективно неизбежен.

Следователно пресичането на пътя от пострадалия е непредвидимо за водачката на автомобила Шкода препятствие и тя не е била длъжна да се движи с 58км/ч и по-ниска скорост по участъка, в който е осъществено процесното ПТП.

Не са основателни според този съд и възраженията в насока, че ищцата е доказала правото си на обезщетение в съответствие с изискванията, поставени от задължителното за приложение Тълкувателно решение № 1/2016 г. от 21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС. То приема братята, сестрите, възходящите и низходящи от втора степен на починалия за правоимащи по изключение, както и всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с него и търпи от смъртта му продължителни болки и страдания, които във всеки конкретен случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетението се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

Последователна е практиката на съдилищата, че изключителността на визираната връзка се изразява в подобие ѝ на най-близките житейски и родствени отношения между хората- като деца и родители, или между съпрузи и трябва да е трайна и дълбока, съпоставима с интензитета, съдържанието и продължителността на горепосочените.

Иначе отношенията между бабите и техните внуци се възприемат от съдебната практика като принципно много близки и сърдечни, което е обусловено от бита и традициите на българското общество, следователно обичайната и предпоставената от народопсихологията в страната ни близост не е основание за присъждането на обезщетение на баба за претърпени неимуществени вреди от смъртта на внука ѝ.

Анализът на конкретните свидетелски показания в насока отношенията между ищцата и починалия ѝ при катастрофата внук сочи, че те не преодоляват обичайните рамки, определени от народността ни бит, следователно не могат да обосноват правото на обезщетение на ищцата по делото. Пострадалият се е отделил да живее в отделно домакинство и населено място години преди катастрофата, създал е свое семейство, макар връзките с него да са били прекратени, а отношенията с баба му са останали топли и сърдечни, в духа на българската традиция , но без да я надхвърлят.

Всичко изложено по- горе обуславя извода, че заявената претенция е неоснователна и следва да бъде отхвърлена, в какъвто смисъл се е произнесъл и Окръжен съд - Бургас.

Поради съвпадение на крайните правни изводи на двете съдилища, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

По частната жалба:

Тя е подадена от ищцата Р. Х. срещу Определение №261454/09.08.21г. по т.д.№538/19г. по описа на БОС, в частта, с която е оставено без уважение искането ѝ по чл. 248 от ГПК за изменение на съдебното решение на първата инстанция по разноските, като тези за експертизата бъдат намалени с още 324лв., съобразно с вписаното в списъка по чл.80 от ГПК, че общият размер на претендираните от ответника разноски възлиза на 5100лв., от които 300лв. са депозит за заключението, а останалите представляват възнаграждение за представителството по делото от един адвокат. Моли се за отмяна на определението и в частта, присъждаща адвокатско възнаграждение от 4000лв., т.к. няма данни такова да е платено и поради прекомерност. В условие на евентуалност се иска отмяна на определението в частта, в която са присъдени разноски в полза на ответника над сумата от 4300лв. общо.

В отговора на ответното дружество жалбата се сочи за неоснователна и се моли за оставянето ѝ без уважение. Сочи се, че списъкът не задължава със съдържанието си съда, а само го улеснява и следва да бъде преценяван с оглед представените по делото доказателства за действително сторени разноски. Съдът е задължен да присъди сторените от страните по делото разноски по силата на чл.81 от ГПК, а не заради представянето на списък по чл.80 от ГПК. Освен това по делото имало доказателства за заплащането на разноски за експертизата от общо 624лв., имало данни и за реално заплатено от ответното дружество адвокатско възнаграждение в размера, посочен в договора за правна помощ и съдействие.

С решението по делото, предвид обстоятелството, че заявената претенция е изцяло отхвърлена, съдът е възложил на ищцата всички сторени от ответника разноски от общо 5424лв., включващи 4800лв. адвокатски хонорар с ДДС и 624 лв. разноски за експертизата по делото, като последните са внесени на два пъти- 300лв. като депозит преди изготвянето ѝ и 324лв. след това.

Списъкът за разноските на ответника е представен преди приключване на делото и е приложен в кориците му на л.226(дело БОС). Данни за внасянето на допълнителната сума за заключението- от 324 лв. са представени с молба от 18.05.21г. – приобщена на л.248 от делото на ОС. В същата е отбелязано искането тя да бъде приета и като списък по чл.80 от ГПК.

От данните по делото- л.117,118 и 119 от делото на първата инстанция е видно, че ответникът е уговорил адвокатско възнаграждение за представителство в процеса с адв. Г. в размер на 4000лв., а т.к. адвокатът е регистриран по ДДС, върху тази сума е дължим още данък от 800лв. В договора за правна защита и съдействие е изрично вписано, че сумата от 4000лв. е заплатена в брой.

Възражение за прекомерност на това възнаграждение не е направено до приключване на последното по делото съдебно заседание, поради което и въвеждането му след този момент е преклудирано.

След разглеждане на постъпилата от страна на ищцата молба за изменение на постановеното решение по реда на чл.248 от ГПК, с обжалваното тук определение, БОС е намалил адвокатското възнаграждение с 800лв., поради липсата на доказателства сумата за ДДС в този размер да е била внесена, т.е. е постановил решението да бъде изменено с присъждането на разноски от 4624лв.

Въззивният съд намира, че не следва да намалява дължимите за възнаграждението на адвоката разноски повече, защото поради настъпила преклузия, то не може да бъде оспорвано като прекомерно, освен това сумата е дължима, т.к. е заплатена от страната в брой в уговорения размер от 4000лв.

Разноските за техническа експертиза също са дължими изцяло, т.к. не само са отразени в списъка по чл.80 от ГПК на ответника, представен своевременно, но има доказателства и за внасянето им по делото от поискалата присъждането им страна.

С оглед на горното, подадената срещу определението за изменение на решението в частта за разноските частна жалба, с искане за намаляването им под 4 624лв. е неоснователна и следва да бъде оставена без уважение.

Предвид постигнатия резултат от обжалването, въззивницата няма право на разноски по настоящото дело, а въззиваемият не е представил

доказателства да е направил такива.

Мотивиран от горното, Апелативен съд - Бургас

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 192/27.05.2021 г., постановено по т. д. № 538/2019 г. по описа на Окръжен съд - Бургас.

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 261454/09.08.21г. по т. дело № 538/2019 г. по описа на Окръжен съд - Бургас.

Решението може да бъде обжалвано във всичките му части в едномесечен срок от връчването му на страните, с касационна жалба пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____